

សន្និសីទជាតិលើកទី៥៖ បរិវត្តកម្មវិស័យអប់រំ

ឱកាសស្មើគ្នា៖ សាលារៀនដូចគ្នា គ្រូបង្រៀនដូចគ្នា លទ្ធផលសិក្សាដូចគ្នា

របាយការណ៍សង្ខេប

ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២៤

គាំទ្រមូលនិធិ និងភាពជាដៃគូ

USAID
ជំនួយពីពលរដ្ឋអាមេរិក

EDUCATION OUTLOUD
advocacy & social accountability

FH ដើរជាមួយសហគមន៍
CAMBODIA

សន្និសីទជាតិលើកទី៥

លទ្ធផល និងអនុសាសន៍ពីសន្និសីទ

ប្រទេសកម្ពុជាសម្រេចបាននូវវឌ្ឍនភាពយ៉ាងគាប់ប្រសើរ ជាមួយនឹងអត្រាចុះឈ្មោះចូលរៀនពិតរស់កុមារនៅកម្រិតបឋមសិក្សាដែលមានរហូតដល់ ៩៩.៦% (៩៩.៧% សម្រាប់ក្មេងប្រុស និង ៩៩.៦% សម្រាប់ក្មេងស្រី)។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ បញ្ហាប្រឈមសំខាន់ៗនៅតែកើតមានឡើង នៅក្នុងការធានាឲ្យបាននូវការអប់រំប្រកបដោយគុណភាព និងសមធម៌។ កម្មវិធីតេស្តរង្វាយតម្លៃសិស្សកម្រិតអន្តរជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ (PISA-D) ដែលត្រូវបានអនុម័តឲ្យអនុវត្តដោយអង្គការសម្រាប់សហប្រតិបត្តិការ និងអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច (OECD) ឆ្នាំ២០២២ បានបង្ហាញឲ្យឃើញថា សិស្សនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដែលចូលរួមនៅក្នុងការធ្វើតេស្តនេះ មានត្រឹមតែ ១២% ប៉ុន្តែនោះ ដែលមានសមត្ថភាពផ្នែកគណិតវិទ្យា និង ៨% លើផ្នែកអំណាន ហើយតួលេខនេះទាបជាងពិន្ទុជាមធ្យមរបស់ OECD ។ ជាងនេះទៅទៀត អត្រាចុះឈ្មោះចូលរៀនសម្រាប់សិស្សមានពិការមានប្រមាណ ៥០% ដែលនៅមានកម្រិតទាបគួរឲ្យព្រួយបារម្ភ និងបង្ហាញពីគម្លាតនៅក្នុងការទទួលបានការអប់រំ និងការអប់រំបរិយាបន្ន។

កត្តាជាច្រើនដែលត្រូវបានកត់សម្គាល់ រួមមាន កត្តាគុណភាពនៃការបង្រៀន កត្តានៃការគ្រប់គ្រងសាលារៀន កត្តានៃការចូលរួមរបស់មាតាបិតា និងសហគមន៍ ក៏ដូចជាកត្តាពិនិត្យនិងតាមដានការអនុវត្តគោលនយោបាយ បានជះឥទ្ធិពលដល់លទ្ធផលនៃការសិក្សារបស់សិស្ស។ ក្នុងនាមជាអង្គការសមាជិកដែលបានប្រតិបត្តិការអស់រយៈពេលជាង ២០ ឆ្នាំ អង្គការភាពជាដៃគូអប់រំនៃអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល (NEP) NEP បានដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការផ្តល់ការគាំទ្រដល់ការអនុវត្តគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាល និងដោះស្រាយនូវចន្លោះប្រហោងសំខាន់ៗ។ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាប្រឈមដ៏តានតឹងទាំងនេះ NEP បានរៀបចំការប្រជុំសន្និសីទជាតិលើកទី ៥ របស់ខ្លួនដើម្បីកំណត់ និងពិភាក្សាអំពីដំណោះស្រាយប្រកបដោយសក្តានុពល ដើម្បីចូលរួមចំណែកលើកកម្ពស់លទ្ធផលសិក្សា និងអត្រាអក្ខរកម្មរបស់សិស្សនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

ដោយផ្ដោតលើការជំរុញការអប់រំប្រកបដោយគុណភាព បរិយាបន្ន និងសមធម៌ សន្និសីទនេះបានបម្រើការជាវេទិកាមួយសម្រាប់ការសន្ទនាពហុវិស័យដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអ្នកបង្កើតគោលនយោបាយ អ្នកអនុវត្តការអប់រំ សង្គមស៊ីវិល និងដៃគូអភិវឌ្ឍ។ ព្រឹត្តិការណ៍នេះបានសង្កត់ធ្ងន់លើសារៈសំខាន់នៃការបន្តតាមដាន និងរាយការណ៍អំពីការអនុវត្តគោលនយោបាយអប់រំ និងតម្រូវការសម្រាប់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរួមគ្នាដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាជាប្រព័ន្ធ។ អ្នកចូលរួមក្នុងសន្និសីទជាតិលើកទី៥ បានស្នើសុំអនុសាសន៍លើវិស័យអាទិភាពមួយចំនួន ដែលរួមចំណែកដល់ការបង្កើនលទ្ធផលអប់រំប្រកបដោយសមធម៌ និងកសាងលើគោលដៅរួម ដើម្បីពង្រឹងវឌ្ឍនភាពឆ្ពោះទៅរកគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពទី៤ (SDG 4) និងជំរុញបរិវត្តកម្មវិស័យអប់រំនៅកម្ពុជា។

ការពង្រីកលទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំសម្រាប់កុមារមានពិការ

- លើកកម្ពស់ការយល់ដឹង និងទំនាក់ទំនងសហគមន៍លើការអប់រំបរិយាបន្ន
- បង្កើនថវិកាសម្រាប់ការអប់រំបរិយាបន្ន រួមទាំងសម្ភារៈបង្រៀន និងរៀន
- បង្កើត និងអនុវត្តក្របខណ្ឌគ្រួសារពិការ និងរង្វាយតម្លៃសម្រាប់គោលនយោបាយអប់រំបរិយាបន្ន
- ធានាឲ្យបាននូវហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសាលារៀនអាចឲ្យកុមារមានពិការភាពអាចចូលរួមបាន
- បង្កើតលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យច្បាស់លាស់សម្រាប់កំណត់ប្រភេទនៃពិការភាព
- កសាងសមត្ថភាពគ្រូបង្រៀនក្នុងការផ្តល់ការអប់រំបរិយាបន្ននិងការអប់រំពិសេស
- ប្រើប្រាស់ធនធានដែលមានស្រាប់ និងកែលម្អការចូលរួមសហគមន៍
- ពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងភាគីពាក់ព័ន្ធ

ការលើកកម្ពស់លទ្ធភាពនៃការទទួលបានការអប់រំពហុភាសាប្រកបដោយគុណភាព

- ផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលថ្មីសម្រាប់គ្រូបង្រៀនដែលចេះច្រើនភាសា (យ៉ាងហោចណាស់ពីរដងក្នុងមួយឆ្នាំ)
- បោះពុម្ពសៀវភៅសិក្សាសម្រាប់មុខវិជ្ជានីមួយៗ
- បង្កើតកម្មវិធីសិក្សាអប់រំពហុភាសា ដែលបំពេញតម្រូវការរបស់សិស្សជនជាតិដើមភាគតិច
- ផ្តល់ឱកាសកាន់តែច្រើនសម្រាប់សិស្សជនជាតិដើមភាគតិចដែលមានសមត្ថភាពដើម្បីក្លាយជាគ្រូបង្រៀន
- បន្ថែមម៉ោងសិក្សាពីរម៉ោងបន្ថែមសម្រាប់ការអប់រំពហុភាសា
- កសាងសមត្ថភាពបុគ្គលិកនាយកដ្ឋានអប់រំពហុភាសា ដើម្បីគាំទ្រគ្រូបង្រៀន
- សាងសង់អន្តេវាសិកដ្ឋានបន្ថែមនៅអនុវិទ្យាល័យ សម្រាប់សិស្សជនជាតិដើមភាគតិច
- បង្កើនអាហារូបករណ៍ និងកម្មវិធីផ្តល់អាហារដល់សិស្សសាលាជនជាតិដើមភាគតិច

ការដោះស្រាយសមភាពយេនឌ័រក្នុងការអប់រំ

- សហការជាមួយគ្រូបង្រៀន ដើម្បីបញ្ជ្រាបបញ្ហាយេនឌ័រក្នុងការអប់រំ
- កសាងសមត្ថភាពគ្រូបង្រៀនតាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាលជាក់ស្តែង និងការឆ្លុះបញ្ចាំងលើការបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ
- លើកទឹកចិត្តគុវិស្វឱ្យប្រើប្រាស់ និងពង្រឹងវិធីសាស្ត្របង្រៀនបែបសិស្សមជ្ឈមណ្ឌល និងផ្តោតលើការបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ
- ជំរុញចិត្តគុវិស្វឱ្យអនុវត្តអ្វីដែលពួកគេបានរៀននៅសាលាបណ្តុះបណ្តាល
- ពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងភាគីពាក់ព័ន្ធ
- ពិចារណាលើការបង្កើតគោលនយោបាយស្តីពីយេនឌ័រ រួមទាំងចំនួនស្ត្រីក្នុងតួនាទីជាអ្នកដឹកនាំ
- ធ្វើការស្រាវជ្រាវបន្ថែមលើបញ្ហាយេនឌ័រក្នុងការអប់រំ

ការគាំទ្រគ្រូបង្រៀនក្នុងការអនុវត្តប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព

- សាលា និងគ្រូបង្រៀនត្រូវស្វែងយល់ពីប្រវត្តិសាស្ត្រនិងសារតាររបស់សិស្ស។ ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវការអនុវត្តរបស់គ្រូបង្រៀន ទាមទារឱ្យមានការចូលរួមពីនាយកសាលា គណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងសាលា មាតាបិតា និងសហគមន៍
- ការឆ្លុះបញ្ចាំងជាទៀងទាត់ (ការត្រួតពិនិត្យ និងការវាយតម្លៃ) ដោយផ្អែកលើលទ្ធផលនៃការសិក្សារបស់សិស្សគឺមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់ការកែលម្អការបង្រៀនរបស់គ្រូបង្រៀន
- ពង្រឹងការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្រៀន (PRESET) និងការងារវិក្រឹតការគ្រូបង្រៀន (INSET) ជាពិសេសក្នុងការវាយតម្លៃ អំណានថ្នាក់ដំបូង (EGRA) និងការវាយតម្លៃគណិតវិទ្យាថ្នាក់ដំបូង (EGMA)
- បន្តកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការកំណត់អត្តសញ្ញាណ និងលើកទឹកចិត្តសិស្សដែលសមត្ថភាពឱ្យក្លាយជាគ្រូបង្រៀន គាំទ្រការបណ្តុះបណ្តាលរបស់ពួកគេ និងរក្សាពួកគេនៅក្នុងវិជ្ជាជីវៈជាគ្រូបង្រៀន
- កំណែទម្រង់មជ្ឈមណ្ឌល និងវិទ្យាស្ថានគុវកោសល្យ
- ផ្លាស់ប្តូរការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូពី ១២+២ ទៅជាគំរូ ១២+៤ និងបរិញ្ញាបត្រ+១ សម្រាប់គ្រូបឋមសិក្សា និងមធ្យមសិក្សា ទុតិយភូមិ

ការពង្រឹងអភិបាលកិច្ចសាលា ដើម្បីកែលម្អលទ្ធផលសិក្សារបស់សិស្ស

- បន្តការគាំទ្រ និងការបណ្តុះបណ្តាលជាបន្តបន្ទាប់សម្រាប់នាយកសាលា និងថ្នាក់ដឹកនាំសាលា រួមមានការណែនាំជាប្រចាំ ដើម្បីបង្កើនជំនាញភាពជាអ្នកដឹកនាំ
- លើកទឹកចិត្តឱ្យសាលារៀនទទួលយកគំរូនៃការរៀបចំស្តង់ដារស្របតាមសមត្ថភាពរបស់ពួកគេ ហើយស្នើកញ្ចប់ថវិកាទៅក្រសួងអប់រំ ដើម្បីឱ្យមានការរៀបចំប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពដើម្បីត្រៀមខ្លួននឹងបញ្ហាប្រឈមណាមួយនាពេលអនាគត
- បញ្ចូលថ្នាក់ដឹកនាំឃុំនៅក្នុងសមាជិកគណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងសាលារៀន ដើម្បីកំណត់ឱ្យបានកាន់តែច្បាស់នូវតម្រូវការជាក់លាក់ និងថវិកាក្នុងស្រុកសម្រាប់សេវាអប់រំ
- បែងចែកមូលនិធិក្នុងខេត្ត ដើម្បីទិញសៀវភៅបន្ថែមសម្រាប់សិស្សដោយធានាថាគ្មានសាលាណាខ្លះសម្ភារៈសិក្សាចាំបាច់
- រក្សាតួនាទីប្រឹក្សានៅកម្រិតសាលា ដើម្បីបង្កើនការគាំទ្រសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងសាលារៀន
- ជំរុញការយល់ដឹងរបស់សហគមន៍អំពីតម្រូវការរបស់សាលារៀន និងលើកទឹកចិត្តឱ្យមានកិច្ចសហការដើម្បីពង្រីកតម្រូវការទាំងនេះដល់ថ្នាក់ស្រុក

ការគាំទ្រការិយាល័យស្រុកក្នុងរដ្ឋបាលអប់រំ

- បង្កើតក្របខណ្ឌច្បាប់ និងគោលការណ៍ស្របតាមការណែនាំនៃអនុក្រឹត្យលេខ ២១៣ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០២៣ ស្តីពីការផ្ទេរមុខងារក្នុងវិស័យអប់រំ យុវជន និងកីឡា ទៅរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក និងខណ្ឌ
- ផ្សព្វផ្សាយ និងបណ្តុះបណ្តាលលើសេចក្តីណែនាំ ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តនៅថ្នាក់ក្រុង ស្រុក និងខណ្ឌ
- ផ្តល់ជំនួយបច្ចេកទេសដល់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក លើការដឹកនាំ ការគ្រប់គ្រង និងការរៀបចំក្នុងវិស័យអប់រំ
- ធ្វើការសិក្សាស៊ីជម្រៅលើក្របខណ្ឌនៃមុខងារផ្ទេរក្នុងវិស័យអប់រំ យុវជន និងកីឡា
- ស៊ើបអង្កេត និងអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំ និងក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព
- កំណត់យ៉ាងច្បាស់នូវតួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវរបស់អង្គភាពពាក់ព័ន្ធ រួមមានរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ការិយាល័យអប់រំ យុវជន និងកីឡាខេត្ត និងផ្សេងៗទៀត
- ប្រឹក្សាជាមួយអ្នកជំនាញបច្ចេកទេស ដូចជាការិយាល័យអប់រំ យុវជន និងកីឡាស្រុក ទាក់ទងនឹងក្រុមការងារគាំទ្រ

ការគាំទ្រដែលផ្អែកលើកត្តាសង្គមសេដ្ឋកិច្ចរបស់សិស្ស

- បន្ត និងពង្រីកកម្មវិធីផ្តល់អាហាររូបករណ៍ និងអាហាររូបត្ថម្ភនៅតាមសាលាក្នុងតំបន់ជួបការលំបាក
- ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈដល់ឪពុកម្តាយ ដោយមានការគាំទ្រមួយចំនួន
- បង្កើតក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយគាំពារសង្គមរយៈពេលដប់ឆ្នាំសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២៥-២០៣៥

ជម្រុញការសិក្សាពេញមួយជីវិត

- ទីក្រុងពុទ្ធិ៖ ទីក្រុងពុទ្ធិផ្តល់អំណាចដល់សហគមន៍ និងលើកកម្ពស់ការសិក្សាពេញមួយជីវិតសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា។ វាគាំទ្រដល់គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពទី៤ ដែលមានបំណងធានាឱ្យមានការអប់រំប្រកបដោយគុណភាព និងសមធម៌ និងលើកកម្ពស់ឱកាសសិក្សាពេញមួយជីវិត សម្រាប់ទាំងអស់គ្នានៅឆ្នាំ ២០៣០។ សន្និសីទបានសង្កត់ធ្ងន់ថា ការសិក្សាពេញមួយជីវិត គឺសម្រាប់មនុស្សគ្រប់គ្នា ហើយទីក្រុងពុទ្ធិដើរតួនាទីជាដេរីវេកម្មវិធីលើកកម្ពស់ការសិក្សាពេញមួយជីវិតនៅកម្រិតសហគមន៍។
- ទោះបីជាប្រទេសកម្ពុជាស្ថិតក្នុងដំណាក់កាលដំបូងនៃការបង្កើតទីក្រុងពុទ្ធិក៏ដោយ ក៏កម្ពុជាមានគោលបំណងបង្កើតក្របខ័ណ្ឌមួយដែលផ្តល់លទ្ធភាពស្មើគ្នាសម្រាប់បុគ្គលទាំងអស់ក្នុងការចូលរួមក្នុងកម្មវិធីសិក្សាពេញមួយជីវិត គ្រប់ពេលវេលា គ្រប់ទីកន្លែង។ គោលដៅគឺដើម្បីឱ្យមនុស្សអាចរៀនដោយរីករាយ និងលើកកម្ពស់គុណភាពជីវិតរបស់ពួកគេ ដោយផ្តោតលើតម្រូវការសិក្សារបស់សហគមន៍ ផ្លាស់ប្តូរពីការសិក្សាតាមសាលារៀនតែមួយមុខ ទៅជាការសិក្សាដែលផ្អែកលើកម្មវិធីសិក្សាប្រកបដោយភាពបត់បែននិងផ្តោតលើអ្នកសិក្សា។
- រហូតមកដល់ពេលនេះ ក្របខ័ណ្ឌអនុវត្ត សម្រាប់ទីក្រុងដែលចាប់អារម្មណ៍ក្នុងការបង្កើតទីក្រុងពុទ្ធិ ត្រូវបានបង្កើតឡើង។ ក្រុងដែលត្រូវបានកំណត់សម្រាប់ការពិភាក្សាក្នុងដំណាក់កាលទី ១ រួមមាន ភ្នំពេញ សៀមរាប បាត់ដំបង កំពត កែប ព្រះសីហនុ និងព្រះវិហារ។
- **ការជម្រុញគោលនយោបាយសិក្សាពេញមួយជីវិត៖** ការបង្កើតទីក្រុងពុទ្ធិនាពេលអនាគតនឹងគាំទ្រដល់នាយកសាលា គ្រូបង្រៀន និងភាគីពាក់ព័ន្ធក្នុងការបង្កើនចំណេះដឹង និងជំនាញរបស់ពួកគេ ដើម្បីបំពេញតម្រូវការបច្ចុប្បន្នរបស់សិស្ស និងសហគមន៍។ ការសិក្សាពេញមួយជីវិតមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់ការជួយអ្នកសិក្សាឱ្យទទួលបាននូវជំនាញ ដូចជាចំណេះដឹងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ការទំនាក់ទំនង និងអក្ខរកម្មឌីជីថល បន្ថែមពីលើការអាន និងការសរសេរ។
- ដើម្បីបង្កើតទីក្រុងពុទ្ធិ សកម្មភាពចាំបាច់ រួមមាន៖
 - រៀបចំកិច្ចប្រជុំជាមួយមន្ទីរពាក់ព័ន្ធនានាក្នុងក្រុង ដូចជាមន្ទីរបរិស្ថាន និងអប់រំ ដើម្បីពិភាក្សាអំពីរបៀបបង្កើតទីក្រុងពុទ្ធិ
 - បង្កើតផែនការការងារ ឬផែនការសកម្មភាពដែលកំណត់ចំនួនសាលារៀន បណ្ណាល័យ និងសម្ភារៈបរិក្ខារផ្សេងទៀតដែលចាំបាច់ ដោយផ្អែកលើចំនួនប្រជាជនសរុបរបស់ទីក្រុង
 - រៀបចំ និងដាក់ពាក្យស្នើសុំទៅអង្គការយូណេស្កូ ជាមួយនាយកដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ។ បន្ទាប់ពីនេះ យូណេស្កូនឹងបញ្ជូនគណៈប្រតិភូទៅវាយតម្លៃទីក្រុង។

ធានាឱ្យបាននូវសាលារៀនដែលមានសុវត្ថិភាព និងមានភាពធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

- ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា គួរពិចារណាកែសម្រួលកាលវិភាគវិស្វកម្មកាលសិក្សា ដើម្បីជៀសវាងការបាត់បង់ការសិក្សា ដោយសារការកើនឡើងនូវកម្ដៅ និងពន្យារពេលវិស្វកម្មកាលក្នុងខែមេសា
- រៀបចំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសាលារៀន ដើម្បីដោះស្រាយគ្រោះមហន្តរាយណាមួយដែលអាចកើតមានឡើងនៅក្នុងតំបន់
- ការកសាងសមត្ថភាពសម្រាប់សាលារៀន សិស្សានុសិស្ស និងសហគមន៍ទាក់ទងនឹងការកាត់បន្ថយហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ ដោយផ្ដោតលើការត្រៀមខ្លួន ការសម្របខ្លួន និងការឆ្លើយតប
- បង្កើត និងផ្សព្វផ្សាយប្រព័ន្ធប្រកាសអាសន្នទៅដល់សាលាបណ្តុះបណ្តាល សិស្សានុសិស្ស និងសហគមន៍លើការប្រើប្រាស់
- បង្កើនការចូលរួមរបស់សហគមន៍នៅក្នុង ការកាត់បន្ថយហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ នៅកម្រិតសាលារៀន និងបញ្ចូលផែនការការកាត់បន្ថយហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយរបស់សាលារៀន ទៅក្នុងផែនការឃុំ ស្រុក និងខេត្ត
- កសាងសមត្ថភាពនៅក្នុង ការកាត់បន្ថយហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ សម្រាប់បុគ្គលិកថ្នាក់ក្រោមជាតិនៅគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់។